

KALENDARIUM
KAROLINA LIBRONT
doi 10.7366/2300265420162223

KALENDARIUM WYDARZEŃ 2016

EUROPA I AMERYKA PÓLNOCNNA

1 stycznia – Holandia objęła prezydencję w UE.

1 stycznia – weszła w życie umowa o pogłębionej i całościowej strefie wolnego handlu (DCFTA), będąca częścią umowy stowarzyszeniowej między Ukrainą a UE. Umowa obejmowała m.in. ustanowienie strefy wolnego handlu oraz przyjęcie przez Ukrainę części regulacji UE. Jednocześnie na skutek decyzji Władimira Putina przestała obowiązywać umowa o wolnym handlu między Rosją a Ukrainą.

1 stycznia – w Niemczech, głównie w Kolonii, podczas nocy sylwestrowej doszło do masowych napaści imigrantów na kobiety, co wywołało dyskusję o polityce kanclerz Angeli Merkel wobec uchodźców, a także falę demonstracji organizowanych przez stowarzyszenie antyislamskie PEGIDA.

8 stycznia – marynarka Meksyku ponownie ujęła Joaquína Guzmána, znanego jako „El Chapo”, jednego z baronów narkotykowych z Sinaloa.

16 stycznia – w Stambule w pobliżu Hagia Sophia i Błękitnego Meczetu doszło do zamachu zorganizowanego przez tzw. Państwo Islamskie, w którym zginęło 14 osób, głównie zagranicznych turystów.

24 stycznia – odbyły się wybory prezydenckie w Portugalii, które wygrał Marcelo Rebelo de Sousa z Partii Socjaldemokratycznej.

10 lutego – łotewski parlament zaaprobował nowy rząd Marisa Kucinskisa.

15 lutego – Bośnia i Hercegowina złożyła oficjalny wniosek o przyjęcie do Unii Europejskiej.

17 lutego – w Ankarze doszło do zamachu terrorystycznego zorganizowanego przez Sokoły Wolności Kurdystanu, w którym zginęło 30 osób. Ta sama organizacja przeprowadziła kolejny zamach w Ankarze 13 marca, który przyniósł 38 ofiar śmiertelnych. Ataki miały być odpowiedzią na bombardowanie Kurdów przez armię turecką pod pozorem wspierania syryjskich rebeliantów.

17 lutego – Rosja pozwała Ukrainę przed sądem w Londynie o zapłatę 3 mld USD długu, który stał się wymagalny 21 grudnia 2015 r.

26 lutego – w Irlandii odbyły się wybory do Dáil Éireann, niższej izby parlamentu. Fine Gael pozostała partią z największą liczbą mandatów, jednak uzyskała niewielką przewagę.

26 lutego – parlament Kosowa wybrał na prezydenta Hashima Thaçiego pomimo licznych protestów.

5 marca – odbyły się wybory parlamentarne na Słowacji, wygrane przez dotychczas rządzącą antyimigrancką partię Roberta Fico.

12 marca – w Polsce odbyły się masowe protesty antyrządowe w odpowiedzi na nieopublikowanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego kwestionującego prawo rządu do decydowania o trybie pracy Trybunału.

17–18 marca – odbył się szczyt UE, podczas którego rozmawiano o sytuacji gospodarczej, polityce klimatycznej i energetycznej oraz o skutkach kryzysu imigracyjnego. Doszło również do spotkania z Turcją, podczas którego zawarto umowę mającą na celu powstrzymanie nielegalnego przemytu ludzi. Zgodnie z umową Turcja miała zawracać wszystkich nielegalnych imigrantów z trasy do Grecji; na każdego Syryjczyka zawróconego do Turcji powinien przypadać jeden Syryjczyk przesiedlony legalnie z Turcji na teren UE; w zamian Turcja otrzyma ok. 3 mld euro środków służących opanowaniu sytuacji. Państwa zgodziły się także na przyspieszenie rozmów o zniesieniu wiz dla Turków oraz potwierdziły wolę kontynuowania rozmów o przyjęciu Turcji do UE.

20 marca – przeprowadzono wybory parlamentarne w Kazachstanie, wygrane przez partię Nursułtana Nazarbajewa.

22 marca – w Belgii dokonano zamachu bombowego, w wyniku którego zginęło 35 osób, a setki zostało rannych. Do ataku przyznało się tzw. Państwo Islamskie. W kolejnych tygodniach na terenie całej Belgii prowadzono przeszukania i zatrzymania.

1–5 kwietnia – w Górskim Karabachu doszło do starć między Armenią i Azerbejdżanem, w których zginęło kilkuset żołnierzy.

3 kwietnia – tysiące osób demonstrowało w Polsce przeciw projektowi ustawy zakazującej aborcji.

6 kwietnia – w Holandii odbyło się niewiążące referendum dotyczące umowy stowarzyszeniowej UE–Ukraina. Ponad 60% głosujących sprzeciwiło się tej umowie.

10 kwietnia – premier Ukrainy Arsenij Jaceniuk złożył dymisję; tymczasową tekę premiera objął Wołodmyr Hrojsman z Bloku Petra Poroszenki.

24 kwietnia – odbyły się wybory prezydenckie w Austrii, które przewagą ok. 1% głosów wygrał Alexander Van der Bellen, kandydat Partii Zielonych. 1 lipca Sąd Najwyższy Austrii nakazał powtórzenie głosowania, które odbyło się 4 grudnia. Na prezydenta ponownie wybrany został Van der Bellen.

24 kwietnia – przeprowadzono wybory parlamentarne w Serbii, które wygrała proeuropejska koalicja kierowana przez dotychczasowego premiera Aleksandra Vučića.

22 maja – na Cyprze przeprowadzono częściowe wybory parlamentarne; najwięcej mandatów otrzymało Zgromadzenie Demokratyczne.

23 maja – po rezygnacji Ahmeta Davutoğlu z uwagi na tarcia z prezydentem Recepem Erdoğanem nowym premierem Turcji został Binali Yıldırım.

1 czerwca – Słowacja objęła prezydencję w UE.

7 czerwca – w Stambule doszło do kolejnego zamachu terrorystycznego zorganizowanego przez Sokoły Wolności Kurdystanu, w którym zginęło 13 osób. W ostatnich miesiącach nasilał się wciąż konflikt między Turcją a Kurdami.

20 czerwca – Parlament w Chorwacji zagłosował za samorozwiązaniem.

23 czerwca – odbyło się referendum w sprawie Brexitu, w którym 51,9% głosujących opowiedziało się za opuszczeniem Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię. Większość głosujących

w Szkocji i Irlandii Północnej opowiedziała się za pozostaniem w UE. Szkocki rząd zastrzegł, że rozważy ponowne referendum w sprawie niepodległości. Wynik referendum, aby być wiążący, musi zostać potwierdzony przez Parlament. Tuż po ogłoszeniu wyników dymisję z urzędu premiera złożył David Cameron. Nowym premierem 13 lipca została Theresa May.

25 czerwca – przeprowadzono wybory prezydenckie w Islandii, które wygrał Guðni Th. Jóhannesson. Do tej pory urząd przez pięć kadencji sprawował Ólafur Ragnar Grímsson.

26 czerwca – odbyły się przyspieszone wybory w Hiszpanii, gdyż w wyniku wyborów w 2015 r. żadna z partii nie potrafiła stworzyć rządu. Najwięcej mandatów zdobyła Partia Ludowa. Mariano Rajoy otrzymał wotum zaufania jako premier rządu mniejszościowego dopiero w październiku 2016 r.

28 czerwca – na lotnisku w Stambule przeprowadzono atak terrorystyczny, w którym zginęło 48 osób, a setki zostało rannych. Do zamachu przyznało się tzw. Państwo Islamskie.

29 czerwca – w Ottawie odbył się szczyt trzech państw północnoamerykańskich, zwany spotkaniem trzech *amigos*; tematem rozmów były przede wszystkim regulacje handlowe.

1 lipca – UE przedłużyła sankcje wobec Rosji z uwagi na jej rolę w konflikcie na Ukrainie. 15 września przedłużono również sankcje obowiązujące wobec konkretnych osób fizycznych i prawnych.

6 lipca – prokurator generalny zamknęła śledztwo przeciwko Hillary Clinton w sprawie używania prywatnego konta e-mailowego w celach służbowych, również w okresie, kiedy Clinton pełniła funkcję sekretarza stanu. Clinton była kandydatką demokratów w wyborach prezydenckich w USA w 2016 r.

15–16 lipca – w Turcji doszło do rzekomej próby przewrotu wojskowego, skierowanego przeciwko Recepowi Erdoğanowi. W wyniku starć sił porządkowych z puczystami zginęło ok. 170 osób, a prezydent zachował władzę. Wśród przyczyn puczu wymieniano się planowane przez Erdoğan zmiany konstytucji (m.in. zwiększenie uprawnień prezydenta, w tym pełna kontrola nad armią, ograniczenie roli Sądu Konstytucyjnego). W następstwie wydarzeń władze rozpoczęły masowe aresztowania i zwolnienia wśród wojska, policji i urzędników pod zarzutem udziału w zamachu lub popierania go; 20 lipca ogłoszono stan wyjątkowy. Zamknięto wiele szkół, uniwersytetów i fundacji charytatywnych; zdelegalizowano 19 związków zawodowych. Zawieszono również obowiązywanie Europejskiej konwencji praw człowieka. Jeszcze w trakcie trwania puczu część komentatorów i dyplomatów zarzucała, że wydarzenia zostały zainicjowane przez Erdoğan.

18–24 lipca – 18 lipca w Würzburgu w Niemczech doszło do ataku przeprowadzonego przez ubiegającego się o azyl Pakistańczyka, w wyniku którego zginęła jedna osoba. 22 lipca w Monachium w strzelaninie zginęło 10 osób; tym razem sprawcą był Irańczyk. 24 lipca syryjski uchodźca przeprowadził zamach bombowy w Ansbach, w którym był jedyną ofiarą śmiertelną. Wydarzenia wywołały kolejną falę krytyki wobec polityki migracyjnej Angeli Merkel.

11 września – w Chorwacji odbyły się wybory parlamentarne z uwagi na uchwalenie wotum nieufności dla poprzedniego premiera, Tihomira Oreškovicia. Najwięcej mandatów zdobyła Koalicja Patriotyczna, a jej lider Andrej Plenković został szefem rządu.

18 września – w Rosji przeprowadzono wybory parlamentarne, które wygrała Jedna Rosja – partia kremlowska – uzyskując blisko 50% głosów. Premierem ponownie został Dmitrij Miedwiediew.

2 października – na Węgrzech odbyło się referendum w sprawie akceptacji obowiązkowych kwot relokacji imigrantów w UE; przeciw relokacji opowiedziało się ponad 98% głosujących przy frekwencji ponad 44%. Niektórzy zachodnioeuropejscy politycy, np. minister spraw zagranicznych Luksemburga Jean Asselborn, domagali się usunięcia Węgry z UE.

8 października – Rosja rozlokowała system rakiet balistycznych Iskander w Kaliningradzie. 21 listopada rozmieszczono system raketowy S-400. Działania te były usprawiedliwane naruszeniem przez NATO równowagi sił we wschodniej Europie.

8 października – w Gruzji przeprowadzono wybory parlamentarne; większość utrzymała partia Gruzińskie Marzenie, a premierem pozostał Giorgi Kwirikaszwili.

9 października – na Litwie odbyły się wybory parlamentarne. Najwięcej głosów otrzymał Litewski Związek Rolników i Zielonych, który w poprzednich wyborach zdobył tylko jeden mandat. Zwycięska partia zawiązała sojusz z Socjaldemokratami; premierem został Saulius Skvernelis.

16 października – przeprowadzono wybory parlamentarne w Czarnogórze, które wygrali Socjaldemokraci, jednak nie zdołali sformować większościowego rządu. Partie opozycyjne zblokowały wynik wyborczy, nie uczestnicząc w pracach parlamentu.

24 października – Francja rozpoczęła likwidację obozu dla imigrantów, tzn. dżungli w Calais, gdzie przebywało ok. 8 tys. osób.

29 października – na Islandii przeprowadzono wybory parlamentarne, które wygrała Partia Niepodległości, a jej lider, Bjarni Benediktsson, został premierem.

30 października – Kanada i UE podpisały Kompleksową Umowę Gospodarczo-Handlową (CETA), która docelowo zniesie 98% ceł pomiędzy sygnatariuszami.

30 października – w Mołdawii odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał Igor Dodon.

6 listopada – odbyła się pierwsza tura wyborów prezydenckich w Bułgarii, które ostatecznie wygrał Rumen Radew, były wojskowy.

7 listopada – Micheil Saakaszwili zrezygnował z funkcji gubernatora Odessy, jako powód podając panującą tam korupcję.

8 listopada – odbyły się wybory prezydenckie w USA, które wygrał kandydat Partii Republikańskiej, celebryta i populistą Donald Trump. Wybór wywołał masowe protesty w USA. Kampania Trumpa była kontrowersyjna; polityk obrażał m.in. kobiety i imigrantów z krajów arabskich, obiecał także zbudować mur na granicy z Meksykiem.

16 listopada – Władimir Putin wycofał podpis Rosji ze statutu rzymskiego – tj. statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego.

4 grudnia – we Włoszech odbyło się referendum konstytucyjne dotyczące m.in. uprawnień parlamentu, jednak zmiany nie zostały zaakceptowane przez społeczeństwo. W konsekwencji premier Matteo Renzi podał się do dymisji. Jego następcą został Paolo Gentiloni.

6 grudnia – nowym premierem Francji został Bernard Cazeneuve. Ustępujący Manuel Valls postanowił ubiegać się o urząd prezydenta w wyborach w 2017 r.

10 grudnia – w Stambule wybuchły dwie bomby, zabijając 48 osób. Do zamachu przyznały się Sokoły Wolności Kurdystanu. Rząd turecki kontynuował naloty na pozycje kurdyjskie.

11 grudnia – w Macedonii odbyły się wybory parlamentarne. Najwięcej głosów zdobyła koalicja konserwatywna, tracąc jednak 10 mandatów w stosunku do poprzedniej kadencji.

11 grudnia – w Rumunii przeprowadzono wybory parlamentarne, które wygrała Partia Socjaldemokratyczna.

16 grudnia – w Polsce odbył się protest przed sejmem, uniemożliwiający parlamentarzystom rządzącej partii opuszczenie budynku; manifestujący zarzucali im nieprawidłowe uchwalenie budżetu.

19 grudnia – w Turcji zastrzelono ambasadora Rosji, Andrieja Karłowa. Oba państwa obiecały współpracować w celu wyjaśnienia incydentu.

19 grudnia – w Berlinie na targu świątecznym przeprowadzono zamach przy użyciu ciężarówki zamordowanego polskiego kierowcy, w którym zginęło 12 osób. Do sprawstwa przyznało się tzw. Państwo Islamskie.

AFRYKA, AMERYKA ŁACIŃSKA, AUSTRALIA I AZJA

1 stycznia – trzy nowe organy Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej: Siły Rakietowe, Siły Wsparcia Strategicznego oraz osobne dowództwo sił lądowych, formalnie rozpoczęły działalność. Była to część modernizacji chińskiej armii; reforma ma się zakończyć w 2020 r.

2 stycznia – w Arabii Saudyjskiej dokonano egzekucji 47 osób, w tym Nimra Bakira an-Nimra, szyickiego duchownego. W odwecie w Iranie tłum zaatakował ambasadę Arabii Saudyjskiej. W rezultacie oba państwa zerwały stosunki dyplomatyczne. W kilka dni później stosunki z Iranem zerwały lub obniżyły ich rangę również Sudan, Bahrajn oraz Zjednoczone Emiraty Arabskie.

6 stycznia – Korea Północna przeprowadziła test bomby jądrowej, co doprowadziło do eskalacji napięcia w regionie w ciągu kolejnych kilku tygodni.

11 stycznia – co najmniej 51 ofiar przyniósł zamach terrorystyczny w centrum Bagdadu, do którego organizacji przyznało się tzw. Państwo Islamskie.

14 stycznia – doszło do ataku terrorystycznego w Dżakarcie, podczas którego zginęło 8 osób. Do przeprowadzenia zamachu przyznało się tzw. Państwo Islamskie.

15 stycznia – w Wagadugu, stolicy Burkina Faso, doszło do zamachu zorganizowanego przez Al-Kaidę Muzułmańskiego Maghrebu, w którym zginęło 30 osób.

16 stycznia – ok. 300 cywilów zostało zabitych, a ponad 400 porwanych przez wojowników tzw. Państwa Islamskiego w mieście Dajr az-Zaur. Według SANA, syryjskiej agencji informacji prasowej, był to jeden z najbardziej krwawych dni od początku wojny.

16 stycznia – na Tajwanie odbyły się wybory. Prezydentem została Tsai Ing-wen z Demokratycznej Partii Postępowej. Partia ta zdobyła większość również w parlamencie.

22 stycznia – odbyły się wybory parlamentarne w Vanuatu, w wyniku których premierem został Charlot Salwai z Ruchu Zjednoczenia na rzecz Zmiany.

27 stycznia – Hilda Heine została wybrana na prezydenta Wysp Marshalla jako pierwsza kobieta na stanowisku głowy państwa wyspy Mikronezji.

10 lutego – w atakach przeprowadzonych przez Boko Haram w Kamerunie i Nigerii zginęło ok. 90 osób.

13 lutego – nowym premierem Czadu został Albert Pahimi Padacké.

14 lutego – odbyła się II tura wyborów prezydenckich w Republice Środkowoafrykańskiej, którą wygrał Faustin-Archange Touadéra.

18 lutego – w Ugandzie odbyły się wybory. Prezydentem ponownie został Yoweri Museveni, który sprawuje to stanowisko od 1986 r. Opozycja zarzuciła władzy fałszowanie wyborów; doszło również do aresztowania działaczy opozycyjnych w kolejnych tygodniach, a także do zablokowania mediów społecznościowych.

21 lutego – na Komorach odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał Azali Assoumani.

21 lutego – w Nigerze odbyły się wybory. W drugiej turze na prezydenta został wybrany ponownie Mahamadou Issoufou.

24 lutego – Zjednoczone Emiraty Arabskie wycofały swoje jednostki wojskowe z Jemenu z uwagi na rosnącą liczbę ofiar w konflikcie z rebeliantami Huti.

25 lutego – na Jamajce odbyły się wybory, wygrane przez Jamajską Partię Pracy.

26 lutego – w Iranie przeprowadzono wybory parlamentarne oraz do Zgromadzenia Ekspertów – ciała religijnego, które wybiera następcę głowy państwa. Większość zdobyli w nim konserwatyści.

4 marca – odbyły się wybory na Samoa, które wygrała urzędująca dotychczas Partia Ochrony Praw Człowieka; premierem pozostał Tuilaepa Aiono Sailele Malielegaoi.

6 marca – przeprowadzono wybory prezydenckie w Beninie, które wygrał Patrice Talon, kandydat niezależny.

11 marca – opublikowano raport ONZ, w którym uznano, że w Sudanie Południowym dochodzi do masowego, rażącego naruszania praw człowieka, oraz wezwano Radę Bezpieczeństwa ONZ do nałożenia wszechstronnego embarga na broń, a także oddania sprawy pod osąd Międzynarodowego Trybunału Karnego.

15 marca – parlament Myanmaru wybrał pierwszego cywilnego prezydenta – Htina Kyawa, współpracownika Aung San Suu Kyi, która zgodnie z konstytucją nie może ubiegać się o ten urząd.

16 marca – były prezydent Brazylii Luiz Inácio Lula da Silva został mianowany szefem sztabu przez urzędującą Dilmę Rousseff w celu objęcia go immunitetem. W następstwie tej decyzji wybuchły protesty w głównych miastach. Jeden z sędziów federalnych zablokował nominację, argumentując, że utrudni to trwające postępowanie antykorupcyjne. 29 marca złożono wniosek o wszczęcie procedury impeachmentu wobec Dilmy Rousseff.

20 marca – odbyły się wybory w Republice Zielonego Przylądka. Rządząca dotychczas Afrykańska Partia na rzecz Niepodległości Zielonego Przylądka została pokonana przez Ruch na rzecz Demokracji.

20 marca – przeprowadzono wybory w Laosie, wygrane przez jedyne legalne ugrupowanie polityczne, Laotańską Partię Ludowo-Rewolucyjną.

20 marca – odbyły się wybory prezydenckie w Republice Konga, które wygrał Denis Sassou Nguesso. Jest to jego trzecia kadencja; wcześniej doszło do zmiany konstytucji, aby mógł on ponownie ubiegać się o urząd. Media społecznościowe zostały zablokowane na czas trwania wyborów.

27 marca – w Lahore w wyniku samobójczego zamachu przeprowadzonego przez pakistańską frakcję talibów zginęło 75 osób, a setki zostało rannych.

3 kwietnia – w Jemenie prezydent Abd Rabbuh Mansur Hadi odwołał dotychczasowych premiera i wiceprezydenta, powołując na te stanowiska odpowiednio Ahmeda Obeida bin Daghra oraz generała Alego Mohsena al-Ahmara.

8 kwietnia – odbyły się wybory prezydenckie w Dżibuti, które wygrał urzędujący Ismaïl Omar Guelleh.

10 kwietnia – w Peru przeprowadzono wybory. Prezydentem został Pedro Pablo Kuczynski; natomiast najwięcej miejsc w Kongresie zdobyła Siła Ludowa.

10 kwietnia – zorganizowano wybory prezydenckie w Czadzie, które wygrał urzędujący Idriss Déby.

11–13 kwietnia – odbyło się referendum w sprawie statusu Darfuru; większość opowiedziała się za zachowaniem *status quo*, tj. pozostawieniem regionu bez zjednoczenia.

13 kwietnia – odbyły się wybory do Zgromadzenia Narodowego w Korei Południowej, wygrane przez socjalliberalną partię Minjoo.

13 kwietnia – dymisję złożył premier Kirgistanu Temir Sarijew z uwagi na skandale korupcyjne. 28 kwietnia nowym premierem został Sooronbaj Dżeenbekow.

24 kwietnia – w Gwinei Równikowej odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał Teodoro Obiang Nguema Mbasogo. Rządzi od krajem od 1979 r.; tym samym jest najdłużej urzędującym prezydentem.

9 maja – odbyły się wybory prezydenckie na Filipinach, wygrane przez Rodrigo Duterte.

13 maja – z uwagi na wszczęcie procedury impeachmentu przeciw Dilmie Rousseff obowiązki prezydenta Brazylii przejął Michel Temer.

13 maja – w Wenezueli władze ogłosiły stan wyjątkowy z uwagi na braki w zaopatrzeniu oraz kryzys gospodarczy. W kolejnych dniach prezydent Nicolás Maduro zarządził przejście nieczynnych fabryk oraz aresztowanie ich właścicieli. W kraju od 2014 r. trwają protesty przeciw polityce władz.

15 maja – na Dominikanie odbyły się wybory. Prezydentem został urzędujący Danilo Medina z Dominikańskiej Partii Wyzwolenia, która zdobyła również najwięcej głosów w obu izbach parlamentu.

22 maja – w Wietnamie odbyły się wybory parlamentarne, jednak jedyną legalną partią pozostała partia komunistyczna, która już wcześniej wybrała swoich kandydatów.

22 maja – 28 czerwca – rozegrała się tzw. trzecia bitwa o Faludżę między armią iracką, wspieraną przez międzynarodową koalicję, oraz tzw. Państwem Islamskim. W wyniku ofensywy rząd Iraku przejął kontrolę nad miastem.

22 maja – w Tadżykistanie odbyło się referendum konstytucyjne, w wyniku którego m.in. zniesiono ograniczenie kadencyjności prezydenta oraz obniżono wiek biernego prawa wyborczego na to stanowisko do 30 lat.

30 maja – król Jordanii Abdullah II rozwiązał parlament oraz desygnował nowego premiera, Haniego al-Mulkiego.

23 czerwca – rząd Kolumbii oraz FARC podpisały zawieszenie broni, kończąc ponad 50-letni konflikt wewnętrzny. Jednak już kilka dni później niektóre frakcje FARC zapowiedziały, że nie przerwą walki.

29 czerwca – przeprowadzono wybory parlamentarne w Mongolii, które wygrała Mongolska Partia Ludowa. Premierem został Dżargaltułgyn Erdenbat.

1 lipca – prezydent Filipin Rodrigo Duterte zapowiedział początek wojny z narkotykami. Rząd skupił się nie tylko na zwalczaniu przemytników, ale także zachęcał do zabijania uzależnionych. W ciągu kolejnych miesięcy zginęło kilka tysięcy osób, wiele bez jakiegokolwiek procesu sądowego. 3 września prezydent ogłosił stan wyjątkowy. Filipiny skonfliktowały się także ze Stanami Zjednoczonymi; m.in. Barack Obama odwołał wizytę po obrażeniu go przez Rodrigo Duterte.

1–2 lipca – w Dhace w Bangladeszu doszło do uprowadzenia zakładników i zamachu terrorystycznego, w którym zginęło 29 osób – najwięcej w historii państwa. Do sprawstwa przyznały się zarówno tzw. Państwo Islamskie, jak i Dżamaat-ul-Mudżahidin, lokalna organizacja islamska.

2 lipca – w Australii odbyły się wybory do Izby Reprezentantów. Wygrała je koalicja liberalno-narodowa.

9 lipca – na Nauru odbyły się wybory parlamentarne. W ich wyniku prezydentem pozostał Baron Waq.

10 lipca – w Japonii odbyły się wybory do wyższej izby parlamentu, które wygrała Partia Liberalno-Demokratyczna premiera Shinzō Abe.

10–18 lipca – w Kigali w Rwandzie odbył się szczyt Unii Afrykańskiej pod hasłem Afrykańskiego Roku Praw Człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem praw kobiet. Podczas spotkania uchwalono przyjęcie tzw. paszportu Unii Afrykańskiej, który ma zastąpić krajowe paszporty i system wizowy pomiędzy członkami.

17 lipca – na Wyspach Świętego Tomasza i Książęcej odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał Evaristo Carvalho. Dotychczasowy prezydent Manuel Pinto da Costa zarzucił fałszerstwa wyborcze. Wybory zostały powtórzone 7 sierpnia, jednak da Costa się z nich wycofał; ostatecznie prezydentem pozostał Carvalho.

23 lipca – w Kabulu podczas demonstracji Hazarów tzw. Państwo Islamskie przeprowadziło zamachy bombowe, w wyniku których zginęło ponad 80 osób.

5 sierpnia – w Etiopii wybuchły trwające wiele miesięcy protesty osób domagających się reform społecznych i politycznych, a także przestrzegania praw człowieka. W odpowiedzi rząd ograniczył dostęp do Internetu. W starciach z policją śmierć poniosły setki osób, a tysiące zostało aresztowanych.

7 sierpnia – w Tajlandii przeprowadzono referendum, w wyniku którego przyjęto nową konstytucję. Wzmocniła ona rządy armii, lecz przywróciła wybory.

8 sierpnia – w szpitalu w Kwiecie w Pakistanie przeprowadzono zamach; zginęło blisko 100 osób. Do ataku przyznali się zarówno pakistańscy talibowie, jak i tzw. Państwo Islamskie.

11 sierpnia – w Zambii odbyły się wybory oraz referendum konstytucyjne dotyczące trybu zmian konstytucji. Prezydentem pozostał Edgar Lungu; jego partia – Front Patriotyczny – wygrała wybory parlamentarne. Referendum nie było ważne z uwagi na zbyt niską liczbę głosujących.

28 sierpnia – przeprowadzono wybory prezydenckie w Gabonie, w których niewielką przewagą zdobył dotychczas rządzący Ali Bongo Ondimba. Po ogłoszeniu wyników w stolicy, Libreville, wybuchły protesty.

31 sierpnia – Senat Brazylii stosunkiem głosów 61:20 zagłosował za odwołaniem Dilmy Rousseff z urzędu, stwierdzając naruszenie przepisów budżetowych. Tym samym została ona usunięta ze stanowiska. Obowiązki prezydenta przejął Michel Temer.

- 2 września** – zmarł prezydent Uzbekistanu Islam Karimow; pełnił swój urząd przez 27 lat.
- 3 września** – w Indiach doszło do masowych demonstracji – nawet 180 mln osób – przeciw planom prywatyzacyjnym rządu. Media nazwały wydarzenie największym strajkiem w historii ludzkości.
- 4 września** – przeprowadzono wybory do Rady Ustawodawczej w Hongkongu; najwięcej mandatów uzyskał prochiński Sojusz Demokratyczny na rzecz Ulepszenia i Postępu Hongkongu.
- 26 września** – prezydent Kolumbii Juan Manuel Santos i lider FARC Rodrigo Londoño Echeverri (Timoleón Jiménez „Timochenko”) podpisali w Kartagenie porozumienie pokojowe. Ostateczna umowa została poddana 2 października referendum, w którym odrzuciło ją 50,2% głosujących. Mimo to FARC obiecał dotrzymać warunków rozejmu, a w grudniu podpisano kolejny traktat pokojowy oraz ogłoszono amnestię dla członków FARC.
- 7 października** – w Maroku odbyły się wybory; dotychczas rządząca Partia Sprawiedliwości i Rozwoju utrzymała władzę, a Abdelillah Benkirane ponownie został premierem.
- 13 października** – zmarł król Tajlandii Bhumibol Adulyadej; w kraju ogłoszono długi okres żałoby po popularnym władcy.
- 16 października** – rozpoczęła się bitwa o Mosul (nierozstrzygnięta) prowadzona przez koalicję sił rządowych Iraku, Kurdów oraz sił międzynarodowych przeciw tzw. Państwu Islamskiemu. Do końca roku pociągnęła za sobą śmierć kilku tysięcy żołnierzy oraz ponad tysiąca cywilów; ponad 160 tys. osób uciekło z terenu walk.
- 31 października** – wybory prezydenckie, trwające w Libanie od kwietnia 2014 r., zostały rozstrzygnięte na korzyść Michela Aouna.
- 1 listopada** – na Palau odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał urzędujący Tommy Remengesau.
- 6 listopada** – odbyły się wybory w Nikaragui. Daniel Ortega został wybrany na prezydenta na trzecią kadencję, a jego partia zdobyła większość w Zgromadzeniu Narodowym.
- 15–16 listopada** – w tych dniach miał się odbyć szczyt SAARC (Południowoazjatyckiego Stowarzyszenia Współpracy Regionalnej) w Islamabadzie w Pakistanie, jednak z uwagi na złe relacje dyplomatyczne Indie wycofały swój udział, a Pakistan przełożył organizację szczytu.
- 20 listopada** – na Haiti odbyły się wybory prezydenckie; najwięcej głosów zdobył Jovenel Moïse. Objął urząd 7 lutego 2017 r.
- 25 listopada** – kubańskie media podały, że Fidel Castro zmarł w wieku 90 lat.
- 26 listopada** – w Kuwejcie odbyły się przyspieszone wybory parlamentarne z uwagi na kryzys wywołany niskimi cenami ropy. Opozycja zdobyła 24 z 50 mandatów; połowę z nich otrzymali Salafici i Bractwo Muzułmańskie.
- 1 grudnia** – w Gambii przeprowadzono wybory prezydenckie, które wygrał Adama Barrow, kandydat opozycji – po raz pierwszy od puczu w 1994 r.
- 2 grudnia** – MERCOSUR zawiesił Wenezuelę w prawach członka z uwagi na niewypełnianie zobowiązań w zakresie handlu i praw człowieka.
- 4 grudnia** – w Uzbekistanie odbyły się wybory prezydenckie po śmierci Islama Karimowa. Wygrał je Shavkat Mirziyoyev, dotychczas p.o. prezydent.

7 grudnia – w Ghanie odbyły się wybory. Prezydentem został Nana Akufo-Addo z dotychczasowej partii opozycyjnej, Nowej Partii Patriotycznej, która zdobyła także większość w parlamencie.

9 grudnia – od kilku miesięcy Koreańczycy z Południa protestowali przeciw niejasnym powiązaniom prezydent Park Geun-hye z jej przyjaciółką, Choi Sun-sil, która miała nieuprawniony dostęp do dokumentów rządowych i podejmowała wiele ważnych decyzji, a także należała do sekty „Kościoła wiecznego życia”. Po przeprowadzonym dochodzeniu parlament zagłosował w procedurze impeachmentu za odwołaniem Park Geun-hye z urzędu.

11 grudnia – w Kirgistanie odbyło się referendum konstytucyjne dotyczące zwiększenia uprawnień premiera i Rady Najwyższej, a także reformy systemu sądowiczego. Zmiany poparło ok. 80% głosujących.

13 grudnia – Muhammad V został nowym królem Malezji.

14–23 grudnia – w Demokratycznej Republice Konga doszło do protestów przeciw prezydentowi Josephowi Kabili, który odmówił złożenia urzędu pomimo wygaśnięcia jego kadencji oraz dążył do zmiany konstytucji. Opozycja i rząd zgodziły się, że Kabila odejdzie ze stanowiska do końca 2017 r.

18 grudnia – w Wybrzeżu Kości Słoniowej przeprowadzono wybory parlamentarne. Większość mandatów zdobyła koalicja prezydencka.

SPRAWY GLOBALNE

1 stycznia – kadencję niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ rozpoczęły Egipt, Japonia, Senegal, Ukraina oraz Urugwaj.

12 stycznia – Iran zatrzymał załogę dwóch małych okrętów marynarki wojennej USA blisko wyspy Farsi, twierdząc, że wpłynęły na jego wody terytorialne. Marynarze zostali zwolnieni następnego dnia.

16 stycznia – Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej ogłosiła, że Iran dotrzymał zobowiązań tzw. porozumienia nuklearnego z 14 lipca 2015 r. Następnego dnia sankcje wobec Iranu wniosły częściowo Unia Europejska oraz USA.

4 lutego – w Auckland w Nowej Zelandii 12 państw (Australia, Brunei, Kanada, Chile, Japonia, Malezja, Meksyk, Nowa Zelandia, Peru, Singapur, USA i Wietnam) podpisało umowę Partnerstwa Transpacyficznego (TTP), mającą na celu redukcję barier w handlu oraz promowanie rozwoju i inwestycji.

12–14 lutego – odbyła się 52. monachijska konferencja bezpieczeństwa. Uczestnicy dyskutowali m.in. o chińskiej ekspansji wojskowej na Morzu Południowochińskim, porozumieniu nuklearnym z Iranem, cyberbezpieczeństwie, ewolucji podejścia Rosji do współpracy z państwami Zachodu, uchodźcach oraz przyszłości NATO. Dmitrij Miedwiediew stwierdził, że w Europie trwa „nowa zimna wojna”; sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg powiedział, że „Rosja destabilizuje ład międzynarodowy”, sekretarz stanu USA John Kerry zarzucił zaś Rosji agresję na Ukrainę i w Syrii, w tym odpowiedzialność za ofiary wśród ludności cywilnej.

15 lutego – Barack Obama spotkał się z dziesięcioma przywódcami państw ASEAN w Rancho Mirage. Było to pierwsze spotkanie w takim formacie na terenie USA. Głowy państw dyskutowały na temat roszczeń na Morzu Południowochińskim, działań tzw. Państwa Islamskiego, programu nuklearnego Korei Północnej oraz Partnerstwa Transpacyficznego.

22 lutego – prezydent Zimbabwe Robert Mugabe wyrzucił z kraju osiem zagranicznych spółek wydobywających diamenty, przekazując ich tereny nowo utworzonej spółce państwowej.

26 lutego – o północy w życie weszło zawieszenie broni na terytorium Syrii. Rozejm został zaaprobowany przez niemal sto frakcji rebelianckich. Nie dotyczy on operacji skierowanych przeciw organizacjom terrorystycznym, takim jak tzw. Państwo Islamskie czy Dżabhat an-Nusra.

2 marca – członkowie Rady Współpracy Zatoki Perskiej uznali Hezbollah za organizację terrorystyczną. 11 marca podobną rezolucję przyjęła Liga Państw Arabskich.

2 marca – Rada Bezpieczeństwa ONZ przyjęła najsurowsze z dotychczas uchwalonych sankcje wobec Korei Północnej z uwagi na rozwój programu nuklearnego. Kolejnego dnia przywódca Korei Północnej Kim Dzong-un rozkazał postawienie broni jądrowej w stan gotowości.

7 marca – USA i Korea Południowa rozpoczęły wspólne ćwiczenia wojskowe. Korea Północna powtórzyła groźbę przeprowadzenia ataku jądrowego.

20 marca – Barack Obama rozpoczął wizytę na Kubie jako pierwszy prezydent od czasu Calvina Coolidge'a.

31 marca – w Waszyngtonie odbył się Szczyt Bezpieczeństwa Nuklearnego z udziałem reprezentantów 58 państw – ostatni w takiej formule. Jedno z głównych zobowiązań dotyczyło zabezpieczenia i redukcji materiału nuklearnego, tak by nie wpadł w ręce terrorystów. Wielkim nieobecnym była Rosja. Tymczasem 1 kwietnia Korea Północna przeprowadziła kolejną próbę nuklearną.

3 kwietnia – Międzynarodowe Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych opublikowało tzw. *Panama papers*, zawierające informacje o ok. 200 tys. firm, funduszy i fundacji w 21 „rajach podatkowych”, w tym dane dyrektorów i udziałowców, adresy i nazwy pośredników obejmujące okres od 1977 do początku 2016 r. Dokumenty dotyczyły wielu polityków wciąż sprawujących urząd, np. premiera Wielkiej Brytanii Davida Camerona.

19 maja – NATO oraz Czarnogóra zawarły umowę stowarzyszeniową, która jest kolejnym etapem na drodze do członkostwa. Wydarzenie zostało oprotestowane przez Rosję.

23 maja – Barack Obama zdecydował o odwołaniu embarga na sprzedaż broni do Wietnamu.

23–24 maja – odbył się pierwszy Światowy Szczyt Humanitarny ONZ w Stambule. Głównym celem szczytu była dyskusja o reformie pomocy humanitarnej, szczególnie w obszarach dotkniętych konfliktami i katastrofami. Wydarzenie zgromadziło reprezentantów ze 173 państw.

26–27 maja – odbył się 42 szczyt grupy G-7 na wyspie Kashiko w Japonii. Przywódcy państw dyskutowali m.in. o globalnej gospodarce i handlu, referendum ws. Brexitu, Partnerstwie Transpacyficznym (TPP) oraz Partnerstwie Transatlantyckim (TTIP). Od 2014 r. G-7 spotyka się bez udziału Rosji.

1 lipca – Kwartet madrycki (tj. ONZ, UE, Rosja i USA) wezwał Izrael do zaprzestania polityki ekspansji na tereny palestyńskie, a stronę palestyńską do niekorzystania z przemocy.

8–9 lipca – w Warszawie odbył się szczyt NATO. Jedne z najważniejszych postanowień to powołanie czterech batalionowych grup bojowych stacjonujących (na zasadzie stałej rotacji) w państwach bałtyckich i w Polsce, a także rozmieszczenie w regionie brygady pancernej i komponentów dywizji armii USA. Oprócz tego zdecydowano o przedłużeniu misji „Resolute Support” w Afganistanie, udzieleniu wsparcia siłom zbrojnym Tunezji i Jordanii oraz dołączeniu wszystkich członków do koalicji przeciw tzw. Państwu Islamskiemu. Przewidziano dalszą współpracę w dziedzinach zagrożeń hybrydowych i kryzysu migracyjnego. Uznano cyberprzestrzeń za obszar prowadzenia działań wojennych. Postanowiono o uruchomieniu ośmiu funduszy natowskich

z pomocą materialną dla Ukrainy oraz o poparciu dla ukraińskiej suwerenności i integralności terytorialnej; poparto również aspiracje Gruzji do członkostwa w NATO.

12 lipca – Stały Trybunał Arbitrażowy (powołany w 1902 r. na mocy ustaleń I konwencji haskiej z 1899 r.) orzekł, że Chiny nie mają podstaw prawnych ani historycznych do żądania wytyczenia linii demarkacyjnej, tzw. linii dziewięciu kresek na Morzu Południowochińskim, wyznaczającej zakres chińskich roszczeń terytorialnych odnośnie do wysp położonych na tym akwenie. Sprawę przed Trybunał wniosły Filipiny. Chiny nie uznały wyroku.

12–13 lipca – w Pekinie zorganizowano szczyt UE–Chiny, podczas którego rozmawiano m.in. o kompleksowej umowie inwestycyjnej, harmonogramie energetycznym oraz globalnych wyzwaniach.

14 lipca – na promenadzie w Nicei doszło do zamachu terrorystycznego, w wyniku którego śmierć poniosło 87 osób. Sprawcą był Mohamed Lahouaiej-Bouhlel, jednak nie potwierdzono ostatecznie jego przynależności do żadnej z grup terrorystycznych. 15 lipca prezydent François Hollande przedłużył stan wyjątkowy oraz zarządził intensyfikację nalotów na pozycje tzw. Państwa Islamskiego w Syrii i Iraku.

3 września – Barack Obama oraz Xi Jinping ogłosili wolę ratyfikacji ugody paryskiej z 2015 r. w sprawie klimatu.

4–5 września – w Hangzhou w Chinach odbył się szczyt G-20. Podjęte tematy to m.in. walka z unikaniem opodatkowania, handel międzynarodowy, stymulowanie wzrostu gospodarczego oraz wsparcie dla uchodźców.

6–8 września – w Wientianie w Laosie odbył się szczyt ASEAN. Zebrane głowy państw dyskutowały m.in. o sporach dotyczących Morza Południowochińskiego; jednak nie udało się wydać jednego zbiorczego komunikatu w sprawie roszczeń Chin oraz wyroku Stałego Trybunału Arbitrażowego z 12 lipca.

17 września – na Isla Margarita w Wenezueli odbył się szczyt państw Ruchu Niezaangażowanych.

7 października – Pokojową Nagrodę Nobla otrzymał prezydent Kolumbii Juan Manuel Santos za wysiłki w celu zakończenia ponad 50-letniej wojny z FARC.

7 października – USA oficjalnie oskarżyły Rosję o dokonywanie cyberataków przeciw Partii Demokratycznej oraz wpływanie na wybory prezydenckie.

8 października – Rosja zawetowała przedstawioną przez Francję w Radzie Bezpieczeństwa ONZ rezolucję mającą na celu wprowadzenie rozejmu w Aleppo. Chiny wstrzymały się od głosu.

13 października – Zgromadzenie Ogólne ONZ oficjalnie desygnowało byłego premiera Portugalii António Guterresa na następnego sekretarza generalnego ONZ.

15 października – Rosja i Indie zawarły serię porozumień w dziedzinie obronności i energii na łączną sumę ok. 12,9 mld USD.

17 października – UE oficjalnie potępiła bombardowania Rosji w Syrii, sugerując, że być może popełniono zbrodnie wojenne, a także zobowiązała się do uchwalenia mocniejszych sankcji przeciw reżimowi Baszara al-Asada.

18 października – zarząd UNESCO przyjął rezolucję na temat kulturowych korzeni Palestyny, posługującą się wyłącznie muzułmańskimi nazwami, a także potępił niektóre działania Izraela na terytorium palestyńskim.

21 października – RPA oficjalnie rozpoczęła procedurę wyjścia z Międzynarodowego Trybunału Karnego. Kraj nie zgodził się zaarrestować prezydenta Sudanu Omara al-Baszira podczas szczytu Unii Afrykańskiej w 2015 r. Wycofanie zapowiedziały również Burundi i Gambia w proteście przeciw nieuznawaniu zbrodni popełnionych przez państwa Zachodu.

19–20 listopada – w Limie w Peru odbył się szczyt APEC. Do priorytetów należały dyskusje nad kapitałem ludzkim, rozwijaniem średnich i małych przedsiębiorstw, regionalnym rynkiem żywnościowym oraz rozwijaniem współpracy ekonomicznej.

23 grudnia – Rada Bezpieczeństwa ONZ przyjęła rezolucję nr 2334 potępiającą politykę budowania osiedli przez Izrael na terenie Palestyny.

29 grudnia – USA wydalili 35 rosyjskich dyplomatów, uzasadniając to ich nielegalnym wpływem na listopadowe wybory prezydenckie. Rosja wyraziła oficjalnie wolę naprawienia stosunków.